

Sprawozdanie Fundacji Karaimskie Dziedzictwo za rok 2018

Rok 2018 jest czwartym rokiem działalności Fundacji Karaimskie Dziedzictwo. Był to czas obfitujący w wielorakie zaangażowanie w ramach realizacji zadań statutowych. W ostatnim zaś czasie zapadły decyzje mające – mamy nadzieję – fundamentalne znaczenie dla przyszłego zakresu aktywności i możliwości rozwoju Fundacji.

Decyzje, o których mowa, podjął pod koniec roku Krajowy Rejestr Sądowy, który wydał postanowienie o wpisaniu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo na listę Organizacji Pożytku Publicznego. Po wnikliwej analizie dokumentacji, zawierającej m.in. szczegółowe sprawozdania z dotychczasowej, 4-letniej działalności, Sąd uznał, że jesteśmy organizacją godną zaufania publicznego, spełniającą wymogi uprawniające do odpisu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Tym samym mamy nadzieję, że zaufanie to zostanie potwierdzone indywidualnymi decyzjami poszczególnych darczyńców, co wzmocni finanse naszej orga-

nizacji, a działania zmierzające do zachowania Karaimskiego Dziedzictwa będą mogły być realizowane z większym rozmachem i na szerszą skalę. Z punktu widzenia podatnika, akt darowizny nie obciąża jego budżetu, a wymaga jedynie uzupełnienia dwóch rubryk w rocznym zeznaniu podatkowym PIT: należy wpisać nazwę – **Fundacja Karaimskie Dziedzictwo** oraz numer KRS – **0000552759**.

Tak kończymy mijający rok, a co robiliśmy w jego trakcie? Rozpoczęliśmy zorganizowanym w styczniu Jubileuszem z okazji 90. urodzin Emanuela Łopatto. Uroczystość uświetnił występ Karaimskiego Zespołu Folklorystycznego Dostłar, który zaprezentował specjalny program. Jego opracowanie i przygotowanie było możliwe dzięki częściowemu dofinansowaniu ze środków Fundacji Karaimskie Dziedzictwo (Uchwała Zarządu nr 1/4/2017 z dnia 16 grudnia 2017).

W związku ze śmiercią 5 marca 2018 r. w Toronto (Kanada) Aleksandra Firkowicza, Karaima pochodzącego z Łucka, postanowiono włączyć się w sprawy organizacyjne związane z planowanym złożeniem prochów zmarłego na cmentarzu karaimskim w Trokach/Litwa (Uchwała Zarządu nr 1/2/2018).

Popularyzacja wiedzy o Karaimach

Edukacja i krzewienie wiedzy o najmniejszej mniejszości w Polsce jest bardzo ważnym elementem działalności statutowej Fundacji. W mijającym roku podejmowane były następujące aktywności w tym zakresie:

17 stycznia 2018 Adam J. Dubiński wygłosił wykład dla studentów I roku studiów dziennych pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego przybliżający słuchaczom mniejszość karaimską, ze szczególnym uwzględnieniem działalności oświatowej i kulturalnej jej członków dawniej, w dwudziestoleciu międzywojennym, i współcześnie. Wykłady o podobnej tematyce

Fundacja zaangażowała się w plan sprowadzenia prochów zmarłego w Kanadzie Aleksandra Firkowicza (1926-2018), syna przedwojennego prezesa gminy karaimskiej w Łucku.

dla studentów studiów dziennych i zaocznych SGGW powtarzane były w dniach 21 listopada i 9 grudnia.

17 marca 2018 r. w ramach Warsztatów Akademickich Programowego Ruchu Odkrywców Związku Harcerstwa Polskiego niżej podpisany poprowadził zajęcia edukacyjne, przekazując wiadomości o Karaimach, ich historii, religii, kulturze i języku dla harcerzy studentów z terenu całej Polski. Celem warsztatu było podniesienie wiedzy i kwalifikacji uczestników, którzy na co dzień prowadzą zajęcia z dziećmi i młodzieżą w zakresie wychowania obywatelskiego.

W ślad za spotkaniami odbytymi w Radzie Dzielnicy Wola w roku poprzednim, Fundacja Karaimskie Dziedzictwo podpisała 1 lutego 2018 r. Umowę o Współpracy z Wolskim Centrum Kultury w Warszawie, w ramach której WCK udostępnia sale na potrzeby prób i występów Karaimskiego Zespołu Folklorystycznego Dostłar, a Fundacja popularyzuje wiedzę o Karaimach.

Jednym z przejawów tej współpracy była prezentacja dziedzictwa kulturalnego mniejszości karaimskiej podczas spotkania w ramach Nocy Świątyni 22 września 2018 r. w oddziale WCK przy ul. Obozowej 85 w Warszawie (Uchwała Zarządu Fundacji nr 3/2/2018). Podczas IV edycji Nocy Świątyni, stanowiącej jedno z wydarzeń odbywających się w ramach obchodów Europejskiego Dnia Przeciw Nietolerancji Religijnej i Islamofobii, Międzynarodowego Dnia Pokoju oraz Dnia Modlitwy o Pokój, zaprezentowano mniejszość karaimską oraz jej istniejące i nieistniejące już domy modlitwy na historycznych terenach Rzeczpospolitej. Wykłady dr Anny Sulimowicz i Adama J. Dubińskiego oraz dyskusję na tematy związane z Karaimami poprzedził występ Zespołu Dostłar z udziałem jego najmłodszych tancerzy. Impreza dostępna była w formule tzw. otwartych drzwi i – według statystyki organizatora – odwiedziło ją ok. 120 osób.

W progach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Karaimi gościli już nie jeden raz. 14 marca 2018 r. odbyło się kolejne spotkanie w ramach cyklu „Bliscy, Znani i Nieznani” organizowanego przez panią prof. Teresę Zaniewską, Pełnomocnika Rektora ds. Kultury Regionów Wiejskich. Spotkanie, współorganizowane przez Fundację Karaimskie Dziedzictwo i Związek Karaimów Polskich, nosiło nazwę „Kresowe losy polskich obywateli – Karaimi”. W ramach panelu dyskusyjnego głos zabrali: prof. Szymon Pilecki, Maria

Emilia Zajączkowska-Łopatto, dr Anna Sulimowicz, Adam J. Dubiński. Licznie zgromadzona publiczność wysłuchiwała m.in. opowieści o wojennych oraz powojennych losach i migracjach Karaimów. Po prelekcjach i dyskusji zebrani obejrzeli występ Karaimskiego Zespołu Folklorystycznego Dostłar w programie na motywach autobiograficznej książki Emanuela Łopatto pt. *Byle na Zachód*.

Na polu naukowym

Fundacja Karaimskie Dziedzictwo włącza się aktywnie w życie naukowe polskich uczelni, biorąc udział w organizacji kongresów i sympozjów naukowych. W mijającym roku Fundacja aktywna była też na innym polu: współpracy z ludźmi nauki. Włączyła się bowiem w projekt wydania przez Zakład Turkologii i Ludów Azji Środkowej Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego dzieł prof. dr. hab. Tadeusza Majdy, ucznia Karaima, wybitnego turkologa i karaimoznawcy prof. Ananiasza Zajączkowskiego, dotyczących języka i literatury Turków, a także innych ludów tureckich oraz kultury Orientu. Ze strony Fundacji zapewniany został wkład merytoryczny w zebranie i opracowanie redakcyjne rozproszonych drobnych prac profesora, jak też pokrycie kosztów związanych z pozyskaniem materiału ilustracyjnego (Uchwała Zarządu Fundacji nr 2/1/2018).

Karaimi, wchodzący w skład mozaiki polskich mniejszości narodowych i etnicznych, są

Po raz kolejny w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbyło się spotkanie z mniejszością karaimską, którego współorganizatorem była FKD.

Wystąpienie dr Anny Sulimowicz-Keruth na konferencji „Dziedzictwo nasze czy obce” dotyczyło krymskokaraimskich rękopisów *medżuma* w zbiorach polskich.

Podczas rodzinnego pikniku na warszawskim Powiślu mieszkańcy stolicy mogli obejrzeć występ Dostlar i otrzymać karaimskie wydawnictwa.

przedmiotem zainteresowania odwiedzających nasz kraj gości. 29 maja 2018 prezes Zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo spotkał się z amerykańskimi studentami, uczestnikami zajęć pod nazwą „Poles Apart: Identity, Diversity, Tolerance” prowadzonych przez uczelnię Collegium Civitas w Warszawie. W ramach spotkania Adam J. Dubiński oprowadził studentów z USA wraz z ich opiekunem, panem Mariusem Gudonisem z Collegium Civitas po Cmentarzu Karaimskim w Warszawie, przybliżając im pochodzenie, religię i język polskich Karaimów.

Czerwcową pogodą sprzyja imprezom plenernym. 9 czerwca 2018 r. podczas International Festival of Warsaw – Family Picnic Fundacja zorganizowała karaimskie stoisko informacyjne, popularyzujące wiedzę o naszej mniejszości (zgodnie z Uchwałą Zarządu Fun-

dacji nr 3/1/2018). Warszawiacy mogli zapoznać się z karaimskimi wydawnictwami, wśród których szczególną popularnością cieszył się kalendarz „Karaimi w Niepodległej”, upamiętniający 100-lecie niepodległości Polski.

Karaimski Zespół Folklorystyczny Dostlar prezentuje się wspaniale nie tylko na scenie, jak to miało miejsce podczas wspomnianego wyżej pikniku. 16 czerwca, w słoneczne przedpołudnie odbyła się sesja fotograficzna w ogrodach Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, podczas której utrwalono na zdjęciach członków Zespołu w ich efektownych, barwnych strojach. Stało się to możliwe dzięki uprzejmości Zarządu Muzeum oraz zaangażowaniu organizacyjnemu i finansowemu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo (Uchwała Zarządu nr 2/2/2018).

Ocalić mowę przodków od zapomnienia

Niezwykle ważnym dla dziedzictwa kulturowego Karaimów zagadnieniem była realizacja zadania pod nazwą „Sporządzenie dokumentacji dźwiękowej ostatnich użytkowników mówionego języka karaimskiego” w ramach umowy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji nr 394-WMNiE-2018 z 22 lutego 2018 r., o czym szczegółowo pisaliśmy w poprzednim numerze. Celem tego przedsięwzięcia było przeprowadzenie na Litwie nagrań ostatnich osób posługujących się biegle językiem karaimskim, który został wpisany do Czerwonej Księgi UNESCO, jako „język krytycznie zagrożony wymarciem”. Zadanie realizowano z naukowcami z Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego przy udziale koordynatora z Fundacji Karaimskie Dziedzictwo. W maju i lipcu 2018 roku odbyły się trzy wyjazdy badawcze na Litwę, gdzie w Wilnie, Trokach, Poniewieżu i Nowym Mieście dokonano nagrań 21 osób posługujących się językiem karaimskim. Uzyskano łącznie 81 plików dźwiękowych w języku karaimskim oraz kilkadziesiąt godzin nagrań zawierających bogaty materiał z zakresu językoznawstwa i kulturoznawstwa, będący niezwykle cennym zapisem tak dla przyszłych pokoleń, jak i świata nauki.

Przejawem wspomnianego już włączania się Fundacji Karaimskie Dziedzictwo w życie naukowe polskich uczelni była współorganizacja w dniach 5–7 września 2018 r. V Międzynarodowego Kongresu Turkologicznego (Uchwała Zarządu nr 4/2/2018). W tym wydarzeniu naukowym, w którym partnerami Zakładu

Turkologii i Ludów Azji Środkowej Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego była też Ambasada Republiki Turcji oraz Instytut Yunusa Emre, placówka propagująca kulturę tego kraju, uczestniczyli badacze z wielu światowych ośrodków, obradujący pod hasłem „Turks and Turkic Peoples Among Others – Others Among Turks and Turkic Peoples”. W wystąpieniach uczonych poruszane były m.in. zagadnienia dotyczące dziejów, kultury i języka karaimskiego.

Kolejnym wydarzeniem naukowym, w którym Fundacja Karaimskie Dziedzictwo wzięła udział jako współorganizator, była ogólnopolska konferencja „Dziedzictwo nasze czy obce: sto lat dyskusji w niepodległej Polsce”, która miała miejsce 22 października 2018 r. w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Poprzedziło ją podpisanie listu intencyjnego pomiędzy Zarządem FKD a gospodarzem konferencji, Instytutem Archeologii UKSW (Uchwała Zarządu nr 1/3/2018). Była to ósma konferencja z cyklu „Konserwacja Zapobiegawcza Środowiska”, podczas której poruszano zagadnienia związane z tzw. trudnym dziedzictwem, należącym do mniejszości etnicznych bądź religijnych. Na konferencji wygłoszone zostały dwa referaty o tematyce karaimskiej.

W związku ze 100-leciem odzyskania przez Polskę niepodległości Fundacja Karaimskie Dziedzictwo wraz ze Związkiem Karaimów Polskich zorganizowały wystawę pt. „Karaimi w Niepodległej 1918–1939”. Wernisaż i koncert z tej okazji odbyły się 24 listopada 2018 r. w Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej postanowiono, śladem roku poprzedniego, ograniczyć się do przedłużenia na kolejny rok umowy najmu z dotychczasowym najemcą należącego do Fundacji mieszkania przy ul. Kruczej 46 w Warszawie. Umowę poszerzono o klauzulę dotyczącą sankcji za zakłócanie porządku przez najemcę (Uchwała Zarządu nr 1/1/2018).

I tak Fundacja wkracza w piąty rok swjej działalności. Mamy nadzieję, że sukces, jakim jest uzyskanie statusu OPP (Organizacji Pożytku Publicznego), skutkujący prawem uzyskiwania odpisu 1% podatku od dochodów osób fizycznych przeznaczzonego na działalność statutową, pomoże w jeszcze lepszym wypełnianiu jej zadań. Będzie to możliwe dzięki aktywności wszystkich tych, którym zachowanie Karaimskiego Dziedzictwa leży na sercu.

Adam J. Dubiński

1%

FUNDACJA KARAIMSKIE DZIEDZICTWO

KRS Nr 0000552759

Przeżać **1%** podatku dochodowego dla Organizacji Pożytku Publicznego:

FUNDACJA KARAIMSKIE DZIEDZICTWO

wystarczy wpisać do rocznego zeznania PIT
nazwę i numer KRS **0000552759**

To nic nie kosztuje, a pomożesz chronić dziedzictwo
najmniejszej mniejszości w Polsce

ul. Chłopa 13 lok. 204 • 01-445 Warszawa
Tel: +48 501 131 043 • fundacja@karaimi.eu
REGON: 36128708 • NIP: 527234287
www.fundacja.karaimi.eu

Chronimy dziedzictwo najmniejszej mniejszości etnicznej w Polsce
Dzięki Twemu 1% będziemy mogli robić więcej!

Poniżej niektóre z dokonań Fundacji Karaimskie Dziedzictwo:

- Sfinansowanie całkowicie ze środków własnych podłączenia instalacji wodociągowej do Cmentarza Karaimskiego w Warszawie przy ul. Redutowej 34.
- Organizacja i dofinansowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży karaimskiej podczas Letnich Szkół Języka Karaimskiego w Trokach w latach 2015-2016.
- Realizacja zadania Sporządzenie dokumentacji dźwiękowej ostatnich użytkowników mówionego języka karaimskiego (Umowa z MSWiA 394/2018 r.), dzięki któremu, z udziałem językoznawców, nagrano materiał w języku karaimskim od 21 osób. Posłuży to zarówno badaniom naukowym, jak i rewitalizacji języka karaimskiego.
- Współdziałal w organizacji kilku konferencji naukowych, w tym międzynarodowych, na Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Adama Mickiewicza oraz Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Tematyka konferencji dotyczy turkologii, karaimoznawstwa, a także dziedzictwa kulturowego.
- Dofinansowanie przedsięwzięć związanych z działalnością Karaimskiego Zespołu Folklorystycznego DOSTLAR (Przyjaciele).
- Stale działania mające na celu popularyzację karaimskiego dziedzictwa kulturowego, w tym współpraca z Wojskim Centrum Kultury oraz z Katedrą Edukacji i Kultury Wydziału Nauk Społecznych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz z innymi ośrodkami w Polsce.
- Wydanie w formie audiobooka książki *Chłopiec z Ledin. Dziennik z lat 1939–1945*.
- Zakup fotografii archiwalnych (np. wizyta prezydenta Mościckiego u Karaimów).

KARAIMI to najmniejsza mniejszość etniczna w Polsce osiedlona na terenach Rzeczypospolitej od ponad 600 lat. Wywodzą się od ludów tureckich (turkijskich), mówią językiem z galezi kipczackiej języków tureckich. Obecnie język karaimski wpisany jest do Czerwonej Księgi UNESCO języków zagrożonych całkowitym wyginieciem. W Polsce, w jej obecnych granicach, mieszka ok. 120 Karaimów.

1% FUNDACJA KARAIMSKIE DZIEDZICTWO KRS 0000552759

Specjalna ulotka informuje o celach Fundacji i zachęca do przeznaczenia 1 % podatku na jej działalność statutową.